

Zbirka medijskih objav

INŽENIRSKA ZBORNICA SLOVENIJE,
za obdobje 23. 12. 2019

Število objav: 4

Internet: 2

Tisk: 2

Spremljane teme:

Inženirska ...: 0

Inženirska ...: 0

Barbara Škraba Flis: 0

Gradbeni zakon: 0

Zakon ... načrtovanju: 0

Zakon ... arhitektih: 0

Gradbena parcela: 2

Evidenca stavbnih ...: 0

Svetovni ... 2019: 0

Gradbeništvo, graditev: 2

Internet	Naslov	Ob prelomu leta: Začetek prenove Plečnikovega stadiona neznanka (tema)		
Zaporedna št. 1	Medij	Sta.si, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Kultura; 22. 12. 2019		
Stran v zbirki: 4	Avtor	STA		
	Teme	Gradbena parcela		
Povzetek	...stadiona skupno pripadajoče zemljišče naselja in da obstaja tudi gradbeno dovoljenje iz 30. let minulega stoletja, na katerem so vrtovi vrisani kot del gradbene parcele naselja, je mogoče pričakovati, da bo tako odločilo tudi sodišče, je dodala. Kot je še povedala, so vrtovi ob Fondovih blokkih edini urbani vrtovi v Ljubljani,...			

Tisk	Naslov	Zakaj v Sloveniji na javnem razpisu lahko zmagata turško podjetje, v Avstriji ali Nemčiji pa ne more?		
Zaporedna št. 2	Medij	Delo, Slovenija	Stran: 6	Površina: 1.368 cm ²
	Rubrika, Datum	Mnenja; 23. 12. 2019		
Stran v zbirki: 7	Avtor	Jože P. Damjan		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...ravni plač v gradbenem sektorju med Slovenijo in matično državo tujega ponudnika znaša 30 odstotkov (takšna je približno razlika v povprečnih plačah v gradbeništvu med Slovenijo in Turčijo) in ko je udeležba domačih podizvajalcev in dobaviteljev v projektu le četrtninska (kot je primer gradnje druge cevi predora Karavanke),...			

Tisk	Naslov	Pivovar z lopato za milijardo evrov		
Zaporedna št. 3	Medij	Reporter, Slovenija	Stran: 60	Površina: 265 cm ²
	Rubrika, Datum	Ostalo; 23. 12. 2019		
Stran v zbirki: 8	Avtor	Martin Tomažin		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...konzorcija Markomark Nival, Nival Invest in Ekorel, konzorcija Kolektor CPG, Riko in Pomgrad ter konzorcija Godina gradbeništva in Adriaplana. Ponudbi konzorcijev pod vodstvom Kolektorja CGP in pod Godina gradbeništva sta bili zavrjeni, ker sta ponudbeni ceni presežali naročnikova zagotovljena finančna sredstva. Najcenejša ponudba...			

Internet	Naslov	Ob prelomu leta: Začetek prenove Plečnikovega stadiona neznanka		
Zaporedna št. 4	Medij	Misli.sta.si, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 22. 12. 2019		
Stran v zbirki: 12	Avtor	STA		
	Teme	Gradbena parcela		
Povzetek	...stadiona skupno pripadajoče zemljišče naselja in da obstaja tudi gradbeno dovoljenje iz 30. let minulega stoletja, na katerem so vrtovi vrisani kot del gradbene parcele naselja, je mogoče pričakovati, da bo tako odločilo tudi sodišče, je dodala. Kot je še povedala, so vrtovi ob Fondovih blokkih edini urbani vrtovi v Ljubljani,...			

Ob prelomu leta: Začetek prenove Plečnikovega stadiona neznanka (tema)

Po 12 letih zgodbe projekta Bežigrasjski športni park (**BŠP**) je začetek prenove stadiona arhitekta Jožeta Plečnika še vedno neznanka. Projekt je v fazi pridobivanja gradbenega dovoljenja po integralnem postopku, zato datuma prenove ne morejo napovedati, je za **STA** povedala Anja Markovič iz **BŠP**.

Zemljišča ob Fondovih blokih

Od leta 2009 pred Okrajnim sodiščem v Ljubljani poteka postopek zaradi zemljišča ob Fondovih blokih, ki ga je Mestna občina Ljubljana (Mol) vložila v projekt gradnje stadiona. V njem naj bi odločili, ali je zemljišče res last občine ali pa gre za pripadajoče zemljišče, kar trdijo stanovalci Fondovih blokov, ki nasprotujejo pozidavi zelenice ob blokih. Kot je povedala Anja Markovič, pričakujejo, da bo sodišče v naslednjem letu izdalo odločbo in upajo, da pritožba ne bo potrebna. Na Mol so za **STA** pojasnili, da pred Okrajnim sodiščem v Ljubljani potekata dva postopka. Eden je na prvi stopnji odločanja; sodna izvedenka je julija izdelala izvedensko mnenje, ki so ga prejeli v septembru. Nanj so podali pripombe, zdaj čakajo na odgovor. V drugem sodna izvedenka še ni izdelala izvedenskega mnenja, z Mol pa so avgusta sodišču sporočili, da se ne strinjajo s podaljševanjem roka za izdelavo. "Kdaj bosta postopka končana, se ne da napovedati," so zapisali.

Predstavnica stanovalcev Fondovih blokov Karmen Stariha je ob tem za **STA** povedala, da je sodna izvedenka v zvezi z parcelo št. 312, na kateri prebivalci Fondovih blokov že več kot 80 let obdelujejo svoje vrtove, ugotovila, da parcela pripada njim. To je ugotovil tudi že prvi sodni izvedenec.

Glede na to, da sta že dve izvedenski mnenji potrdili, da so vrtovi na severni strani Plečnikovega stadiona skupno pripadajoče zemljišče naselja in da obstaja tudi gradbeno dovoljenje iz 30. let minulega stoletja, na katerem so vrtovi vrisani kot del **gradbene parcele** naselja, je mogoče pričakovati, da bo tako odločilo tudi sodišče, je dodala.

Kot je še povedala, so vrtovi ob Fondovih blokih edini urbani vrtovi v Ljubljani, ki so bili predvideni že v gradbenem načrtu naselja. Predstavljajo edinstveno krajinsko-arhitekturno dediščino ter se z vsemi svojimi značilnostmi postavljajo ob bok naprednim arhitekturnim rešitvam v številnih evropskih mestih od časa pred drugo svetovno vojno pa vse do danes. Plečnikov stadion kandidat za uvrstitev na seznam najbolj ogroženih primerov kulturne dediščine Evrope Nostre. Prebivalci Fondovih blokov oziroma Civilna pobuda za ohranitev Plečnikovega stadiona v izvorni obliki projektu **BŠP** nasprotujejo tudi zato, ker, kot pravijo, ne gre za obnovo Plečnikovega stadiona, ampak za njegovo prezidavo ter popolno uničenje njegove avtentičnosti in integritete. Poleg tega je projekt **BŠP** za to lokacijo po njihovem mnenju predimenzioniran.

Plečnikov stadion se je v decembru tudi uvrstil med 14 primerov evropske kulturne dediščine, od katerih se jih bo sedem uvrstilo na seznam najbolj ogroženih mreže organizacij za zaščito kulturne dediščine Europa Nostra.

Na razpis za vključitev v program Evrope Nostre in Inštituta Evropske investicijske banke, naslovljen 7 najbolj ogroženih, je Plečnikov stadion prijavilo Društvo arhitektov Ljubljana. Kot so zapisali, so nominacijo pripravili, ker si prizadevajo za ohranitev in ponovno uporabo stadiona v njegovi izvorni obliki. Sedem izbrancev, ki bodo uvrščeni na seznam najbolj ogroženih primerov evropske kulturne dediščine, bo znanih marca 2020.

Zgodba projekta **BŠP** ima že dolgo brado

Zgodba projekta **BŠP** sega v leto 2007, ko je Pečečnikova družba **GSA** v partnerstvu z Mol in Olimpijskim komitejem Slovenije (**OKS**) ustanovila gospodarsko družbo **BŠP**, ki je pripravila skupni projekt prenove Plečnikovega stadiona.

Januarja 2008 je družba stadion zaprla, leta 2009 pa je bil za projekt prenove stadiona na natečaju izbran berlinski biro **GMP**. Kulturnovarstveno soglasje je pravnomočno od marca 2011.

Zgodba s pridobivanjem okoljevarstvenega soglasja sega v leto 2010, ko je družba **BŠP** na Agencijo **RS** za okolje (Arso) vložila vlogo za izdajo soglasja. Arso je konec maja 2012 okoljevarstveno soglasje izdal, a so se nanj pritožili stranski udeleženci, zato je ministrstvo za kmetijstvo še istega leta okoljevarstveno soglasje odpravilo ter zadevo vrnilo Arsu v ponovni postopek in odločanje.

Nazadnje je Arso okoljevarstveno soglasje v ponovnem postopku izdal aprila 2017, vendar ga je ministrstvo za okolje in prostor zaradi pritožb novembra istega leta odpravilo in zadevo vrnilo na Arso v ponovno odločanje.

Lani decembra je družba **BŠP** pri ministrstvu za okolje in prostor podala zahtevo za izdajo integralnega gradbenega dovoljenja za projekt **BŠP**, ki jo je maja dopolnila. V integralnem postopku sta združena postopek presoje vplivov na okolje ter postopek izdaje gradbenega dovoljenja.

08:30

<https://www.sta.si/2702829/ob-prelomu-leta-zacetek...>

2 / 2

Ker se zadeva vleče že toliko let, so ljubljanski mestni svetniki primorani tudi podaljševati družbeno pogodbo **BŠP**. Nazadnje je mestni svet sklep o podaljšanju družbene pogodbe sprejel 23. septembra, pogodba pa je podaljšana do jeseni 2022, so za **STA** še pojasnili na Mol.

A če prihodnje leto družba **BŠP** ne bo pridobila gradbenega dovoljenja za projekt na območju Plečnikovega stadiona, bo **OKS** po besedah njegovega predsednika Bogdana Gabrovca prekinil sodelovanje z Mol in Pečečnikom, je poročal Dnevnik. Kot je še povedal Gabrovec, bo najpozneje maja prihodnje leto jasno, ali bo ministrstvo gradbeno dovoljenje izdalo.

Gostujoče pero

Zakaj v Sloveniji na javnem razpisu lahko zmaga turško podjetje, v Avstriji ali Nemčiji pa ne more?

Nadzorni svet Darsa je prejšnji teden potrdil izbor najugodnejšega ponudnika za gradnjo druge cevi predora Karavanke. Izbrani ponudnik Cengiz Group iz Turčije, ki naj bi drugo cev zgradil za 98,5 milijona evrov, je bil tudi po pogajanjih slabih šest odstotkov cenejši od drugega najugodnejšega ponudnika (konzorcij podjetij Kolektor CGP, Riko in turški Yapi Merkezi) in slabih 17 odstotkov cenejši od tretjega najugodnejšega ponudnika (konzorcij podjetij Implenja iz Avstrije in Švice ter CGP Novo mesto). S to izbiro je Darsu, na prvi pogled, uspelo na najbolj racionalen način (z dodatnimi pogajanjmi) izbrati cenovno optimalno ponudbo.

Izbira je bila morda cenovno optimalna za Dars. Vendar ni bila optimalna tudi z vidika Slovenije, se pravi z vidika celotnih makroekonomskih, zaposlitvenih in fiskalnih učinkov za Slovenijo. V nadaljevanju bom v petih točkah pokazal, zakaj izbira tujega ponudnika, čeprav je najcenejši, ni nujno optimalna tudi za državo.

S tujimi izvajalci se dodana vrednost prelije v tujino

Prvič, ob izbiri tujega izvajalca in podizvajalcev se večina vrednosti investicije prelije v tujino. Vzemimo za primer tipičen gradbeni projekt v vrednosti 100 milijonov evrov in ga na podlagi povprečja gradbene panoge in povezav z drugimi panogami razdelimo na štiri ključne komponente dodane vrednosti (tabela 1). Če projekt izvedejo zgolj domači subjekti, vidimo, da se skoraj 70 odstotkov vrednosti razdeli med domače subjekte, dobrih 30 odstotkov pa se je z uvozom materiala in storitev prelije v tujino. Domači del dodane vrednosti se razdeli na neto plače (29,3 odstotka), na neto poslovni presežek (19,9 odstotka) in na davke (20,4 odstotka).

Če je glavni izvajalec iz tujine, vsi podizvajalci in dobavitelji pa so iz Slovenije, slovenskim subjektom v povprečju ostane le še slabih 43 odstotkov vrednosti projekta, 57 odstotkov vrednosti pa se prelije v tujino. Če delež domačih opravljenih podizvajalskih del in dobav pade le še na četrtno, kar se bo glede na napovedi očitno zgodilo pri gradnji druge cevi

predora Karavanke, pa domačim subjektom ostane samo še 13 odstotkov celotne vrednosti projekta, skoraj 87 odstotkov pa se je prelije v tujino v korist tujih izvajalcev, podizvajalcev in dobaviteljev. Ob oddaji del tujim izvajalcem torej država tako rekoč vso vrednost investicije prelije v tujino.

Drugič, ob izbiri tujega izvajalca domači subjekti – podjetja, zaposleni, država – od projekta nimajo skoraj nič. V primeru stomilijonske investicije zaradi izbire tujega izvajalca domači delavci (poleg služb) izgubijo še za skoraj 25 milijonov evrov neto plač, domača podjetja pa za več kot 16 milijonov evrov amortizacije in dobičkov. Vse to se zdaj prelije v tujino.

Tuji izvajalci ne plačujejo davkov v Sloveniji

Tretjič, če od skupne cene projekta odštejemo znesek davkov, ki jih tuji izvajalci (podizvajalci, dobavitelji) ne bodo plačali v Sloveniji, domači pa bi jih (razlika znaša dobrih 15 milijonov evrov pri stomilijonski investiciji), lahko ugotovimo, da je za zasebnega investitorja sicer ugodneje izbrati nižjo tujo ponudbo. Če pa gre za javnega investitorja, kot sta Dars in Direkcija RS za infrastrukturo, je z izbiro tujega ponudnika država izgubila za dobrih 15 milijonov evrov davkov, ki bi se v primeru domačih izvajalcev vrnili v proračun. S fiskalnega vidika je torej za državo ugodneje izbrati domače izvajalce, dokler niso od tujih dražji za več kot 15 odstotkov.

Tuji izvajalci ne zaposlujejo domače delovne sile

Četrto, če upoštevamo še, da tuji izvajalec zaposluje lastno (tuj) delovno silo, dobimo zaradi njegove izbire negativen učinek na domačo zaposlenost. Infrastrukturalna investicija v vrednosti sto milijonov evrov neposredno pomeni angažma 978 obstoječih ali novih delovnih mest v gradbenem sektorju samem ter posredno še angažma 1276 delovnih mest v drugih, prek dobaviteljskih tokov povezanih panogah. Skupno investicija v takšni vrednosti torej neposredno ali posredno vpliva na 2245 delovnih mest (obstoječih ali novih). Če projekt dobijo tuja podjetja, smo torej ta delovna mesta podarili tujcem.

S tem pa domača država ne izgubi samo delovnih mest, ampak tudi

dohodnino in prispevke v pokojninsko in zdravstveno blagajno. Kot sem pokazal že zgoraj, se z izbiro tujih izvajalcev investitor odloči, da se proračun in socialne blagajne odpovedo prilivom v vrednosti 15 odstotkov investicije.

S tujimi izvajalci se država odpove multiplikativnim učinkom

In petič, infrastrukturne investicije so najboljši stimulus za domače gospodarstvo. Vezane so na gradbeno dejavnost, ki ima med vsemi panogami tradicionalno največji multiplikativni učinek na druge panoge. Vsak evro začetne investicije spodbudi skupno povečanje BDP v višini 2,28 evra. Z izbiro tujih izvajalcev se država odpove tem multiplikativnim učinkom, ki bi sicer nastali, če bi domača izvajalska podjetja najemala domače podizvajalce in dobavitelje, ki bi več zaposlovali in investirali, in če bi domači delavci, zaposleni pri izvajalcih, podizvajalcih in dobaviteljih, trošili v Sloveniji. Z izbiro tujega izvajalca gre vse to v tujino in povečuje BDP in dohodke prebivalcev neke druge države. Z izbiro tujih izvajalcev torej država stimulira tuje gospodarstvo namesto domačega. Ob ohlajanju gospodarske rasti je to še toliko bolj pomembno.

Nepoštena konkurenca zaradi socialnega dampinga

O tem Dars in 2TDK ne razmišljata, morala pa bi razmisliti vlada, ali želi javni denar prelivati v tujino ali pa ga nameniti za stimuliranje domačega gospodarstva in ustvarjanje domačih delovnih mest. Tako investitorji kot vlada pa bi se morali zavedati tudi, da bodo te izgube za domače subjekte nastale predvsem zato, ker so bili tuji izvajalci na projektu izbrani zaradi uporabe prakse socialnega dampinga. Če tuji ponudniki na javnih razpisih v Sloveniji prihajajo iz držav z nižjo ravno plač oziroma nižjo stopnjo pravic zaposlenih, njihove ponudbe že samodejno vključujejo socialni damping, saj lahko zgolj zaradi razlike v ravni plač med Slovenijo in matično državo na razpisu nastopajo z nižjo ponudbeno ceno.

Ko razlika v ravni plač v gradbenem sektorju med Slovenijo in matično državo tujega ponudnika znaša 30 odstotkov (takšna je približno razlika v povprečnih plačah v gradbeništvu med

Slovenijo in Turčijo) in ko je udeležba domačih podizvajalcev in dobaviteljev v projektu le četrtninska (kot je primer gradnje druge cevi predora Karavanke), lahko tuji ponudnik zgolj zaradi nižjih plač nastopi na razpisu s ponudbeno ceno, ki je nižja od cene domačih podjetij za 11,4 odstotka. Če razlika v plačah v gradbenem sektorju znaša 50 odstotkov, lahko tuji ponudnik nastopi na razpisu s ponudbeno ceno, ki je od ponudbene cene konzorcija domačih podjetij nižja za skoraj petino (za 19 odstotkov).

Ponudniki gradbenih storitev iz držav z občutno nižjo ravno povprečnih plač v **gradbeništvu** lahko torej na javnih razpisih v Sloveniji zgolj zaradi uporabe prakse socialnega dampinga ponudijo tudi deset ali celo 20 in več odstotkov nižje ponudbene cene in s tem izločijo domače ponudnike.

Prakse razvitih držav EU

Tega se vse razvite države EU zavedajo. V nobeni izmed njih, z Avstrijo in Nemčijo na čelu, turški, kitajski ali drugi poceni izvajalci nikakor ne morejo na javnih razpisih pridobiti velikih gradbenih infrastrukturnih projektov.

Kako je torej mogoče, da v isti EU, kjer velja isto pravo, lahko v Sloveniji turški konkurenti pridobijo velike gradbene projekte, kitajski izvajalci pa si jih obetajo? Odgovor se skriva v nepojmljivi brezbriznosti in kratkovidnosti naših odločevalcev, ki se ne zavedajo strateškega pomena **gradbeništvu** in infrastrukturnih projektov za spodbujanje domačega gospodarstva in delovnih mest.

Razvite članice EU izločijo poceni tujo konkurenco že v razpisnih pogojih. V ta namen uporabljajo predvsem dva pristopa, in sicer, prvič, ukrepe za preprečevanje socialnega dampinga in, drugič, zahtevo po vzajemnosti dostopa do trga javnih naročil.

Ukrepi za preprečevanje socialnega dampinga v EU

Uporaba prakse socialnega dampinga pri izvajanju storitev znotraj EU je prepovedana. Področje izvajanja storitev v drugih članicah EU urejajo tri direktive o naporitvi delavcev na delo v okviru opravljanja storitev (96/71/ES, 2014/67/EU in 2018/957/EU). Njihov namen je ob spodbujanju svobode opravljanja storitev med članicami EU predvsem zagotoviti pošteno konkurenco med ponudniki

storitev. Zadnji dve direktivi članicam omogočata, da od tujih izvajalcev storitev zahtevajo dosledno upoštevanje ureditve nagrajevanja v gostujoči državi.

To pomeni upoštevanje splošnih, regionalnih in panožnih kolektivnih pogodb v gostujoči državi ter enake plače, bonuse, olajšave in povračila za hrano in namestitev za iste profile zaposlenih, kot veljajo v gostujoči državi. V praksi to pomeni, da mora slovensko podjetje, ki izvaja gradbene storitve v Avstriji, svojim zaposlenim plačevati enake bruto plače in dodatke, kot veljajo v Avstriji. Podjetje iz druge članice EU ali iz tretje države pri kandidiranju na javnih razpisih svoje konkurenčne prednosti torej ne more graditi na nižjih stroških dela.

Kako je torej mogoče, da turško podjetje zmaga na javnem razpisu v Sloveniji na podlagi nižje cene delovne sile? Problem je banalen in tipično birokratsko slovenski. Pri izvajanju obeh direktiv EU v praksi v Sloveniji obstaja težava omejene veljavnosti kolektivne pogodbe znotraj gradbene dejavnosti, zaradi česar načeloma tujim ponudnikom iz držav članic EU in tretjih držav z nižjimi standardi zaščite pravic zaposlenih ni treba spoštovati minimalnih standardov zaščite pravic zaposlenih, določenih v kolektivni pogodbi za **gradbeništvu**. Problem je v 12. členu zakona o kolektivnih pogodbah, ki veže razširjeno veljavnost celotne ali dela kolektivne pogodbe na to, ali je kolektivno pogodbo sklenil en ali več reprezentativnih sindikatov in eno ali več reprezentativnih združenj delodajalcev, katerega člani zaposlujejo več kot polovico vseh delavcev pri delodajalcih. Ta pogoj v Sloveniji ni izpolnjen.

Rešitev problema je preprosta – treba bi bilo spremeniti drugo točko 12. člena zakona o kolektivnih pogodbah in črtati določilo števila zaposlenih za ugotovitev pogoja reprezentativnosti. S tem bi postala kolektivna pogodba v **gradbeništvu** splošno veljavna in bi jo morali spoštovati vsi – tako domača kot slovaška ali turška in kitajska gradbena podjetja, in problem socialnega dampinga bi bil rešen.

Zahteva po vzajemnosti dostopa do trga javnih naročil

Zaradi nevarnosti konkurence neevropskih gradbenih podjetij, predvsem kitajskih in turških, je evropski svet pozval evropsko komisijo

in članice k ukrepanju, ker morajo »zaščititi svoje interese ob upoštevanju nepoštenih praks tretjih držav, pri tem pa v celoti uporabiti instrumente trgovinske zaščite in naša pravila o javnem naročanju ter zagotoviti dejansko vzajemnost pri javnih naročilih s tretjimi državami«. V ta namen je evropska komisija julija izdala Smernice o udeležbi ponudnikov in blaga tretje države na trgu javnih naročil EU (C(2019) 5494 final).

Te smernice dajejo članicam EU možnost izločitve ponudnikov, ki nimajo zagotovljenega dostopa do trga javnih naročil EU, da sprejmejo ukrepe v primeru ponudb z neobičajno nizkimi cenami in da zahtevajo, da ponudniki iz tretjih držav upoštevajo enako kakovost kot ponudniki iz EU. Prva možnost omogoča članicam EU izločitveni pogoj, da lahko na javnih razpisih sodelujejo zgolj podjetja iz ene izmed 20 podpisnic sporazuma o vladnih naročilih (GPA), sklenjenega v okviru Svetovne trgovinske organizacije. Avstrija, denimo, s tem pogojem izloča podjetja iz Turčije in Kitajske, ki niso podpisnice sporazuma GPA.

Zakaj slovenski Dars in 2TDK nista uporabila tega izločitvenega pogoja pri javnih razpisih za Karavanke in drugi tir? V Darsu pravijo, da teh smernic ne poznajo, nato pa, da jih ne morejo upoštevati, ker niso del zakona o javnih naročilih. Vendar je to slab izgovor, saj za spoštovanje smernic EK to ni pogoj. Italijansko sodišče je namreč v dveh sodbah razsodilo v korist domačih neizbranih ponudnikov, ki sta se pritožila na izbor konkurentov iz držav, ki niso podpisnice sporazuma GPA.

V Sloveniji gre torej predvsem za nerazumevanje pomena infrastrukturnih investicij in uravnavanja razpisnih pogojev z namenom izločitve ponudnikov, ki uporabljajo nepošteno poslovne prakse ali prihajajo iz držav, ki slovenskim podjetjem ne omogočajo vzajemnosti pri dostopu do trga javnih naročil. Potrebne bodo korenite spremembe predvsem v praksi postopkov javnih naročil in uvedba ureditev, kot jih poznajo v razvitih članicah EU.

Prispevek je mnenje avtorja in ne izraža nujno stališča uredništva.

FOTO JOŽE SUHADOLNIK

Razdelitev dodane vrednosti na domačo in tujo komponento

glede na obseg angažmaja domačih ponudnikov, v odstotkih

različica:	A	B1	B2	B3
	domači izvajalec 100 % domači podizvajalci ter dobavitelji	tuji izvajalec 100 % domači podizvajalci ter dobavitelji	tuji izvajalec 50 % domači podizvajalci ter dobavitelji	tuji izvajalec 25 % domači podizvajalci ter dobavitelji
BRUTO STROŠEK DELA				
domači	45,1	25,5	13,2	7,1
tuji	0	19,6	19,6	19,6
DOBIČEK + AMORTIZACIJA				
domači	19,9	12,7	6,6	3,6
tuji	0	7,2	7,2	7,2
DAVKI (SKUPAJ)	20,4	13,5	8,0	5,2
davki na plače	15,8	8,9	4,6	2,5
drugi davki	4,6	4,6	3,3	2,7
UVOŽEN MATERIAL IN STORITVE	30,4	30,4	50,0	59,8
skupaj	100	100,0	100,0	100,0
	ostane v Sloveniji prelije se v tujino			
	30,4 69,6	57,2 42,8	23,2 76,8	13,4 86,6

DELO Vir: Surs in Ajpes; izračuni avtorja

dr. Jože P. Damjan
Ekonomska
fakulteta
v Ljubljani

Pivovar z lopato za milijardo evrov

V družbi 2TDK ostro zavračamo trditve, objavljene v članku *Pivovar z lopato za milijardo evrov* (Reporter št. 50), da sta razpisa za glavna gradbena dela prilagojena katereemu od domačih gradbincev – ti po propadu največjih gradbenih podjetij v zadnjem desetletju žal nimajo ne tehničnih zmožnosti ne referenc, da bi projekt izpeljali (brez tujih partnerjev). Bo pa slovenskim gradbincem projekt drugi tir, če se bodo prijavi na razpisa ob sodelovanju s tujimi podjetji in na koncu tudi izbrani, ponudil edinstveno priložnost za pridobitev izkušenj in referenc, s katerimi bodo lahko pridobivali velike posle doma in v tujini v naslednjih desetletjih. Ob tem poudarjamo, da je projekt drugi tir voden zakonito in transparentno, na podlagi posebnega zakona in skladno z investicijskim programom. Gre za najbolj nadzorovani projekt v slovenski zgodovini, saj nad njim poleg nadzornega sveta in skupščine bedijo tudi posebej v ta namen ustanovljeni projektni svet za civilni nadzor, projektno-financijski svet, računsko sodišče in druge pristojne institucije.

Namen bonitetne ocene je ugotavljanje finančne stabilnosti poslovanja ponudnika in s tem njegove finančne zmožnosti za izvedbo naročila. Ocena SB5 pomeni, da je verjetnost neplačila nižja, kot je povprečje za vse slovenske družbe. Projekt gradnje drugega tira je največji infrastrukturni projekt v Sloveniji, kjer sta aktualni javni naročili razpisani za gradnjo osmih predorov v dolžini 20,5 kilometra (skupna dolžina predorov, servisnih in izstopnih cevi bo 37,4 kilometra) in dveh viaduktov (Gabrovnica pod avtocestnim viaduktom Črni Kal in Vinjan). Zato bo moral biti izvajalec na začetku sposoben vložiti velika sredstva za zagon projekta, ne sme pa obstajati tveganje, da izvajalec ne bi bil sposoben izpeljati projekta, tudi če bo v vmesnem času prišlo do krize – in te pogoje zagotavlja bonitetna ocena SB5. Javno naročilo je tudi sofinancirano iz evropskih sredstev in posojil finančnih in-

stitucij in je zato, s stališča nujnega in doslednega sledenja terminskemu planu, povezano z visokimi tveganji. Morebitne zamude bi imele za naročnika izrazito negativne posledice v smislu možnosti izgube sredstev ali celo posledično nezmožnost dokončanja predmeta javnega naročila.

Zato so tudi zahteve strožje kot pri finančno in gradbeno manjših naročilih, na primer pri Glinščici, ki pomeni manj kot stotinko vrednosti projekta drugi tir. Zahtevana bonitetna ocena ni neobičajna, saj je naročnik – družba 2TDK dolžna kot skrben gospodar določiti takšne pogoje za sodelovanje ponudnikov pri projektu, ki bodo glede na zahtevnost in tveganja projekta sorazmerni in bodo zagotovili, da bo izbrani ponudnik lahko nemo-teno izvajal projekt. V družbi 2TDK smo prepričani, da s tem pogojem nismo dajali prednosti in nismo izločili ne domačih in ne tujih gradbenih podjetij, ki so sposobna zagotoviti kapacitete za gradnjo tako obsežnega projekta, kot je drugi tir. Podjetja z zaupanjem, ki morebiti nimajo zahtevane bonitetne ocene, pa bodo brez težav našla partnerja v konzorciju. Pri določanju ustrezne višine bonitetne ocene je naročnik izhajal tudi iz odločitev Dkoma (odločitev DKOM št. 018-046/2014-9; odločitev DKOM št. 018-160/2013-3), ki je revizijske zahtevke pri bistveno manj obsežnih in tveganjih projektih zavrnila kot neutemeljene. Dodajamo še, da smo bili na portalu *e-naročanje* deležni tudi poziva, da »predloge in medijske pritiske za omilitev bonitetne ocene obravnavamo skrajno previdno, saj so očitno podani s strani ponudnikov, katerih finančna stabilnost je drugorazredna«, da gre za ponudnike, ki »z nelojalno konkurenco dodano vrednost ustvarjajo na način bolj tvegane poslovanja. Omogočanje oddaje ponudbe tovrstnim špekulativnim ponudnikom pa je v nasprotju s temeljnimi načeli ZJN-3.«

Glede razpisa za gradnjo objektov v dolini Glinščice poudarjamo, da je razpis za izvedbo objek-

tov za prečkanje doline Glinščice družba 2TDK razveljavila 7. avgusta 2019, kar pomeni, da so bile izločene vse tri ponudbe, konzorcija Markomark Nival, Nival Invest in Ekorel, konzorcija Kolektor CPG, Riko in Pomgrad ter konzorcija Godina **gradbeništva** in Adriaplana. Ponudbi konzorcijev pod vodstvom Kolektorja CGP in pod Godina **gradbeništva** sta bili zavrnjeni, ker sta ponudbeni ceni presegali naročnikova zagotovljena finančna sredstva. Najcenejša ponudba ponudnikov Markomark Nival, Nival Invest in Ekorel pa je bila zavrnjena zaradi neustrezne reference. Reference vsakokrat dokazujejo pretekle izkušnje potencialnih ponudnikov s temi gradnjami in je pri gradbenih delih nujna, kar se je nedvoumno zahtevalo tudi v razpisu.

Za vodenje največjega infrastrukturnega projekta v državi so potrebni znanje, sposobnosti in izkušnje. Tudi reference, o katerih govorimo neimenovani poznavalec referenc v članku Nenada Glückska. Kakšne so torej reference uprave 2TDK? Mag. Dušan Zorko je v preteklosti z vodenjem uprav več družb dokazal, da obvladuje tako vodenje največjih sistemov kot tudi zahtevnejših poslov. Njegove reference so se že potrdile v družbi 2TDK, ko je družba v času njegovega vodenja med drugim pridobila odobritev posojila Evropske centralne banke do 250 milijonov evrov in več kot 400 milijonov evrov ponudb za financiranje projekta drugi tir s strani komercialnih bank, kar nekajkrat presega pričakovanja, postavljena v investicijskem programu. Drugi član uprave, Marko Brezigar, ki vodi tehnično-gradbeni del projekta drugi tir, pa ima kot vrhunski strokovnjak za vodenje železniških projektov edini v Sloveniji izkušnje z gradnjo železniške proge, saj je vodil projekt gradnje proge Puconci-Hodoš-državna meja, za kar je dobil tudi pozitivno mnenje računskega sodišča.

Martin Tomažin, samostojni strokovni sodelavec za odnose z javnostmi in marketing, 2TDK

Ob prelomu leta: Začetek prenove Plečnikovega stadiona neznanka

PIŠE TATJANA ZEMLJIČ

Ljubljana, 22. decembra - Po 12 letih zgodbe projekta Bežigrajski športni park (BŠP) je začetek prenove stadiona arhitekta Jožeta Plečnika še vedno neznanka. Projekt je v fazi pridobivanja gradbenega dovoljenja po integralnem postopku, zato datuma prenove ne morejo napovedati, je za STA povedala Anja Markovič iz BŠP.

Zemljišča ob Fondovih blokih

Od leta 2009 pred Okrajnim sodiščem v Ljubljani poteka postopek zaradi zemljišča ob Fondovih blokkih, ki ga je Mestna občina Ljubljana (Mol) vložila v projekt gradnje stadiona. V njem naj bi odločili, ali je zemljišče res last občine ali pa gre za pripadajoče zemljišče, kar trdijo stanovalci Fondovih blokov, ki nasprotujejo pozidavi zelenice ob blokkih. Kot je povedala Anja Markovič, pričakujejo, da bo sodišče v naslednjem letu izdalo odločbo in upajo, da pritožba ne bo potrebna.

Na Mol so za STA pojasnili, da pred Okrajnim sodiščem v Ljubljani potekata dva postopka. Eden je na prvi stopnji odločanja; sodna izvedenka je julija izdelala izvedensko mnenje, ki so ga prejeli v septembru. Nanj so podali pripombe, zdaj čakajo na odgovor. V drugem sodna izvedenka še ni izdelala izvedenskega mnenja, z Mol pa so avgusta sodišču sporočili, da se ne strinjajo s podaljševanjem roka za izdelavo. "Kdaj bosta postopka končana, se ne da napovedati," so zapisali.

Predstavnica stanovalcev Fondovih blokov Karmen Stariha je ob tem za STA povedala, da je sodna izvedenka v zvezi z parcelo št. 312, na kateri prebivalci Fondovih blokov že več kot 80 let obdelujejo svoje vrtove, ugotovila, da parcela pripada njim. To je ugotovil tudi že prvi sodni izvedenec.

Glede na to, da sta že dve izvedenski mnenji potrdili, da so vrtovi na severni strani Plečnikovega stadiona skupno pripadajoče zemljišče naselja in da obstaja tudi gradbeno dovoljenje iz 30. let minulega stoletja, na katerem so vrtovi vrisani kot del **gradbene parcele** naselja, je mogoče pričakovati, da bo tako odločilo tudi sodišče, je dodala.

Kot je še povedala, so vrtovi ob Fondovih blokkih edini urbani vrtovi v Ljubljani, ki so bili predvideni že v gradbenem načrtu naselja. Predstavljajo edinstveno krajinsko-arhitekturno dediščino ter se z vsemi svojimi značilnostmi postavljajo ob bok naprednim arhitekturnim rešitvam v številnih evropskih mestih od časa pred drugo svetovno vojno pa vse do danes.

Plečnikov stadion kandidat za uvrstitev na seznam najbolj ogroženih primerov kulturne dediščine Europe Nostre

Prebivalci Fondovih blokov oziroma Civilna pobuda za ohranitev Plečnikovega stadiona v izvorni obliki projektu BŠP nasprotujejo tudi zato, ker, kot pravijo, ne gre za obnovo Plečnikovega stadiona, ampak za njegovo prezidavo ter popolno uničenje njegove avtentičnosti in integritete. Poleg tega je projekt BŠP za to lokacijo po njihovem mnenju predimenzioniran.

Plečnikov stadion se je v decembru tudi uvrstil med 14 primerov evropske kulturne dediščine, od katerih se jih bo sedem uvrstilo na seznam najbolj ogroženih mreže organizacij za zaščito kulturne dediščine Europa Nostra.

Na razpis za vključitev v program Europe Nostre in Inštituta Evropske investicijske banke, naslovljen 7 najbolj ogroženih, je Plečnikov stadion prijavilo Društvo arhitektov Ljubljana. Kot so zapisali, so nominacijo pripravili, ker si prizadevajo za ohranitev in ponovno uporabo stadiona v njegovi izvorni obliki. Sedem izbrancev, ki bodo uvrščeni na seznam najbolj ogroženih primerov evropske kulturne dediščine, bo znanih marca 2020.

Zgodba projekta BŠP ima že dolgo brado

Zgodba projekta BŠP sega v leto 2007, ko je Pečečnikova družba GSA v partnerstvu z Mol in Olimpijskim komitejem Slovenije (OKS) ustanovila gospodarsko družbo BŠP, ki je pripravila skupni projekt prenove Plečnikovega stadiona.

Januarja 2008 je družba stadion zaprla, leta 2009 pa je bil za projekt prenove stadiona na natečaju izbran berlinski biro GMP. Kulturnovarstveno soglasje je pravnomočno od marca 2011.

Zgodba s pridobivanjem okoljevarstvenega soglasja sega v leto 2010, ko je družba BŠP na Agencijo RS za okolje (Arso) vložila vlogo za izdajo soglasja.

Arso je konec maja 2012 okoljevarstveno soglasje izdal, a so se nanj pritožili stranski udeleženci, zato je ministrstvo za kmetijstvo še istega leta okoljevarstveno soglasje odpravilo ter zadevo vrnilo Arsu v ponovni postopek in odločanje.

Nazadnje je Arso okoljevarstveno soglasje v ponovnem postopku izdal aprila 2017, vendar ga je ministrstvo za okolje in prostor zaradi pritožb novembra istega leta odpravilo in zadevo vrnilo na Arso v ponovno odločanje.

Lani decembra je družba BŠP pri ministrstvu za okolje in prostor podala zahtevo za izdajo integralnega gradbenega dovoljenja za projekt BŠP, ki jo je maja dopolnila. V integralnem postopku sta združena postopek presoje vplivov na okolje ter postopek izdaje gradbenega dovoljenja.

Ker se zadeva vleče že toliko let, so ljubljanski mestni svetniki primorani tudi podaljševati družbeno pogodbo BŠP. Nazadnje je mestni svet sklep o podaljšanju družbene pogodbe sprejel 23. septembra, pogodba pa je podaljšana do jeseni 2022, so za STA še pojasnili na Mol.

A če prihodnje leto družba BŠP ne bo pridobila gradbenega dovoljenja za projekt na območju Plečnikovega stadiona, bo OKS po besedah njegovega predsednika Bogdana Gabrovca prekinil sodelovanje z Mol in Pečečnikom, je poročal Dnevnik. Kot je še povedal Gabrovec, bo najpozneje maja prihodnje leto jasno, ali bo ministrstvo gradbeno dovoljenje izdalo.